

Oslo Nei til EUs høringsinnspill til Fornybardirektivet

OM HØRINGEN

Oslo Nei til EU viser til Energidepartementets høring av EUs Fornybardirektiv (EU) 2023/2413 av 18. oktober 2023. Dette er vårt høringsinnspill til direktivet.

Vi ber om at høringsfristen forlenges

Fornybardirektivet er på 96 sider og er svært utilgjengelig og utfordrende å sette seg inn i, blant annet på grunn av henvisninger til andre EU-direktiv som er /ikke er gjeldende i Norge. Dette forsterkes av at Fornybardirektivet ikke foreligger på norsk, men må leses på et av EU språkene. Vi viser til Språkrådets innspill og oppfordring til høringen, i den forbindelse.

Vi ber om at høringsfristen utsettes siden det ikke har vært tilstrekkelig tid til å gå gjennom og vurdere konsekvenser av hele Fornybardirektivet.

Manglende posisjonsnotat

Det er uvanlig at departementet ikke har noe posisjonsnotat eller oversikt over hvilke lover som påvirkes. Manglende posisjonsnotat og oversikt over hvilke lover som påvirkes gjør vurdering av Fornybardirektivet krevende.

Vi stiller derfor spørsmål til om framgangsmåten i denne høringen er i strid med Utredningsinstruksen, som setter ganske spesifikke krav, se lenke fra lovdata: <https://lovdata.no/dokument/INS/forskrift/2016-02-19-184>

OPPSUMMERING OG STANDPUNKT

Dersom **Fornybardirektivet** gjøres gjeldende i Norge vil det legge sterke begrensninger på kommunenes mulighet for å gjennomføre en reell behandling av planene etter Plan- og bygningsloven. Fornybardirektivet vil endre på gjeldende regler for behandling av vindkraftprosjekter på land som vil reversere kommunens nylig tildelte rolle som planmyndighet for vindkraftprosjekter på land.

EU og Energikommisjonen ivrer for å «*bygge ut mest mulig fornybar kraft så fort som mulig*» og Fornybardirektivet er et verktøy som legger til rette for denne strategien. Fornybardirektivet består av et omfattende verk av bestemmelser (96 sider), som vil sette til side planlegging etter plan- og bygningsloven og gjeldende krav og prosess for behandling av konsesjoner. Dette øker risikoen for en uansvarlig rask og udemokratisk prosess for utbyggingen av fornybar kraft prosjekter.

Fornybardirektivet vil legge til rette for en storskala utbygging av fornybare kraftanlegg, med nedbygging av enorme natur - og villmarksområder som konsekvens. Dette vil forsterke pågående naturkrise.

Det er vanskelig å få overblikk over hvor mye areal som totalt vil medgå for å bidra til å oppfylle EUs fornybarmål, se *artikkel 3-1* i Fornybardirektivet.

Fornybardirektivet krever at hvert medlemsland i EU og ev. EØS/Norge skal *utpeke akselerasjonsområder som er forhåndsklarert for utbygging av fornybar kraft* med vedtak innen 2026.

En omfattende utbygging av fornybar kraft i Norge, som allerede har 75% andel fornybar kraft, for å redusere klimagassutslipp, har store svakheter. Det er en risiko for at vi vil ofre store naturområder til ingen nytte. Vi mener at å «*bygge ut mest mulig fornybar kraft så fort som mulig*» før slike usikkerhetsmoment er avklart, er både uansvarlig og kortsiktig.

Oslo Nei til EU mener at vi har et ansvar overfor kommende generasjoner for at naturområder - og naturressurser skal forvaltes på en langsiktig måte. Klimakrisen og naturkrisen må ses i sammenheng og løses helhetlig.

Vi er bekymret for at Norge gjennom ACERs energipakke 4 og Fornybardirektivet vil miste kontroll og demokratisk styring på omfanget av utbyggingen av fornybar kraft, og at Fornybardirektivet vil medføre lav kvalitet på behandling av planene, på bekostning av natur og samfunnshensyn.

Konklusjon: Oslo Nei til EU støtter ikke forslaget om at Fornybardirektivet skal gjøres gjeldende for Norge.

FORNYBARDIREKTIVET ER IKKE KOMPATIBELT MED PLANLEGGING ETTER PLAN- OG BYGNINGSLOVEN

En rekke av artiklene og kravene Fornybardirektivet stiller er ikke kompatibelt med planlegging etter Plan- og bygningsloven. Dette griper inn i kommunenes saksbehandling og prosesser, med negative konsekvenser for en holdbar gjennomføring av prosjektene.

På regjeringen.no beskrives de nye reglene for planlegging av konsesjonspliktige vindkraftanlegg på land:

*«1. juli 2023 trådte endringer i plan- og bygningsloven og energiloven i kraft. Det kan ikke gis konsesjon for vindkraft på land før tiltaket er planavklart etter plan- og bygningsloven. Planavklaringen skal vanligvis gjøres ved at kommunen vedtar en områderegulering for vindkraftanlegget. Dette innebærer et krav om **reell avklaring av arealbruken for vindkraftanlegg etter plan- og bygningsloven**. Kommunene kan stoppe private planforslag for vindkraftutbygging i oppstartfasen, og de kan kreve at tiltakshaver utarbeider områderegulering.»*

Reel avklaring av arealbruken tilsier at kommunen skal kunne stå fritt i sine vurderinger, innarbeide innspill og ta hensyn til lokale forhold. Kommunen skal kunne avvise planforslaget for vindkraftutbygging etter en selvstendig vurdering av om formålet (vindkraftverk) er relevant eller ønskelig på stedet.

De korte tidsfristene i Fornybardirektivet gir ikke gir nok tid til å vurdere behov for utredninger og liten eller ingen mulighet for å stille krav til utbygger om å gjøre endringer i prosjektet eller be om nødvendige utredninger og rapporter underveis i prosessen. Dette vil gi et faglig svakt prosjekt som øker sannsynligheten for ulike negative konsekvenser av prosjektet.

Den demokratiske siden ved planprosessen, som er sentral for planlegging etter Pbl. blir satt vesentlig til side av artiklene i Fornybardirektivet. Tidsfristene Fornybardirektivet har satt gir altfor lite tid til å gjennomføre en ordentlig høringsprosess, planfaglige vurderinger og politisk behandling lokalt.

ARTIKLENE I FORNYBARDIREKTIVET

Fornybardirektivet inneholder svært mange artikler (forstått som juridiske bestemmelser) som vil sette en effektiv stopper for folkelig motstand eller faglige motargumenter og innsigelser mot fornybar kraft prosjekter

Oppsummering av noen utfordringer med Fornybardirektivet:

- Ved å peke ut forhåndsavklarte akselerasjonsområder for utbygging av fornybar kraft settes kommunens rolle som planmyndighet til side og kommunen mister muligheten for å gjøre reelle arealavklaringer
- Forhåndsavklarte akselerasjonsområder som er bestemt av NVE/ED vil gi prosjektene svak lokal forankring og legitimitet, som vil føre til et høyt konfliktnivå – et eksempel på dette er Fosen
- Konsekvensutredninger og prosjektenes konsekvenser for natur- og artsmangfoldet vil kunne unntas konkret behandling for enkeltområder og støtte seg på overfladiske undersøkelser for store akselerasjonsområder. Dette tilsidesetter bl. a *Forskrift om konsekvensutredninger og Naturmangfoldloven*
- Krav om hastebehandling og forhåndsavklarte akselerasjonsområder samt mange detaljerte unntak og bestemmelser i Fornybardirektivet gir tiltakshaver alle rettigheter, på bekostning av naturen, folkelig involvering og faglige vurderinger
- Ved å definere fornybar kraft som *vesentlig samfunnsinteresse* fratras kommunene vil utbyggere av fornybar kraft prosjekter kunne vise til Fornybardirektivet for å kreve å få positivt vedtak fra kommunen.
- Fornybardirektivet definerer fornybar kraft som *vesentlig samfunnsinteresse*, som slås fast gjennom en egen bestemmelse i *artikkel 16f*. Dette til tross for at fornybare kraftanlegg er svært arealkrevende som kan ha en rekke negative virkninger både for miljø og samfunn. At naturkrisen er en realitet – med irreversibelt naturtap og masseutryddelse av arter er også et moment
- Det er store svakheter ved EUs strategi for fornybar kraft og en storskala utbygging av fornybar kraft i Norge som løsning på klimakrisen

FORNYBARDIREKTIVET VIL MOTVIRKE MÅL I OVERORDNET PLAN- OG AREALSTRATEGI

I både overordnet statlig, regional og kommunal planstrategi er det et mål å redusere nedbygging av natur- og kystnære områder. Det er tatt mange grep for å stoppe et utflytende og spredt utbyggingsmønster, som er negativt for klimautslippene. I byene satses det på kompakt byutvikling for å spare både bynatur og større ubebygde naturområder omkring – for Oslo gjelder dette for eksempel marka, som ikke er en del av byens byggesone. Denne strategien er forsterket av Naturavtalen fra 2022 som har som mål at tap av natur og arts mangfold skal stanses og reverseres.

Fornybardirektivet går i diametralt motsatt retning av overordnet arealstrategi og Naturavtalen, siden den legger til rette for utbygging av store areal som av praktiske hensyn vil måtte skje i naturområder, med naturtap som konsekvens.

FORHÅNDSUTPEKTE AKSELERASJONSOMRÅDER FOR FORNYBAR KRAFT

Fornybardirektivet krever at hvert medlemsland i EU og eventuelt EØS/Norge skal *utpeke akselerasjonsområder som er forhåndsklarert for utbygging av fornybar kraft*, med vedtak innen 2026.

Dette gir Norge altfor knapp tid til å peke ut akselerasjonsområdene. Et system med akselerasjonsområder som er forhåndsklarert for utbygging av fornybar kraft endrer også hele den gjeldende prosessen for konsesjoner. Store områder er ikke egnet for full konsekvensutredning og det er usikkert om Fornybardirektivet gir muligheten til å kreve at områdene konsekvensutredes for spesifikt for hvert prosjekt.

NVE utarbeidet i 2019 rapporten «*Nasjonal ramme for vindkraft*», på oppdrag fra Olje- og energidepartementet. I rapporten foreslås 13 områder som er mest egnet for vindkraftutbygging, som til sammen utgjør et areal på **16 705** kvadratkilometer. Dette arealet er 53 ganger så stort som hele Oslomarka. Det er grunn til å anta at de områdene for vindkraft som denne rapporten foreslår kan være underlag for de *forhåndsutpekte akselerasjonsområdene*. Høringen av denne rapporten førte til opprør i berørte kommuner.

Arealet fra rapporten gjelder imidlertid kun for vindkraft på land, og Fornybardirektivet omfatter hele spekteret av fornybare kraftanlegg slik som havvind og vannkraft. Omfanget av utbyggingen av fornybar kraft vil dermed kunne være langt mer arealkrevende enn kun for vindkraftprosjektene på land.

FORNYBARHETSDIREKTIVET SLÅR FAST AT FORNYBAR KRAFT ER AV VESENTLIG SAMFUNNSINTERESSE I ARTIKKEL 16F.

Fornybardirektivet slår fast at utbygging av **fornybar kraft er av vesentlig samfunnsinteresse** med en juridisk bindende artikkel **16f**. Dette vil undergrave kommunens mulighet til å ta egne beslutninger og gjøre avveininger mot andre viktige natur- og samfunnshensyn, siden hensynet til fornybar kraft er gitt juridisk forrang gjennom Artikkel 16f. Dette undergraver kommunens rolle som planmyndighet, og en

reell avklaring av arealbruken, som gjelder ved behandling av planer om vindkraft på land etter Plan- og bygningsloven.

Det kan diskuteres om utbygging av fornybar kraft virkelig er *vesentlig samfunnsinteresse*. Siden utbygging av fornybar energi både er areal- og mineralkrevende er det ikke sikkert at det er i samfunnets interesse å øke energiforbruket. Fornybardirektivet i kombinasjon med den frie etableringsrett i EØS avtalen gir ikke mulighet for å regulere en øvre grense for energiforbruket i samfunnet. Fornybardirektivet vil derfor sette et voldsomt press på naturen, med omfattende naturtap som følge, som ikke er i samfunnets interesse.

SVAKHETER VED UTBYGGING AV FORNYBAR KRAFT FOR Å REDUSERE KLIMAUTSLIPP

Fornybardirektivet krever at hvert medlemsland i EU og ev. EØS/Norge skal bidra til å øke EUs fornybarmål til en andel på 45% innen 2030, **se artikkel 3-1**.

Et viktig moment er om det er rasjonelt eller fysisk mulig for Norge å oppfylle EUs fornybare mål. Vil for eksempel en utbygging av hele Norges vindkraftpotensial som vist i Nasjonal ramme for vindkraft kunne reddet EUs energi- og klimakrise? Og blir dette en grønn redningsaksjon?

Tekniske og økonomiske forhold som tilsier at EUs fornybare kraftpolitikk er feilslått

Fornybardirektivet utgjør lowverk for å akselerere utbyggingen av nye kraftlinjer og fornybar kraftproduksjon i EU. Det er en rekke betydelige tekniske og økonomiske forhold som tilsier at EUs fornybare kraftpolitikk og Fornybardirektivet ikke er svaret på klimakrisen. Når EUs fornybare løsninger bygges ut til i stor-skala kommer en serie av grunnleggende systemsvakheter.

Skaleringsproblemene til EUs fornybare energiprosjekter er så omfattende at det rammer nå Europa med full styrke. Sol- og vindkraft-teknologiene har begrensninger fordi mange EU-land mangler balansekraft samt at mineral og materialkostnadene skyter i været. EUs energisystem som styres av energibyrået ACER leverer nå kraft til en pris som er så høy at EU er i ferd med å avindustrialiseres. De fornybare energisystemene i EU produserer så dyr strøm at fremtidig gjeld ikke kan tilbakebetales uten kraftige subsidier.

Problemene forsterkes av den globale malmkvaliteten til nye gruver er generelt synkende, det må graves ut og knuses stadig større volum malm for å utvinne samme mengde mineraler som tidligere. Dette fører til et økende dieselforbruk til gruvedriften.

EU har gjennom sin fornybare energipolitikk havnet i en situasjon med to parallelle energisystemer: et grønt ustabilt energisystem og et fossilt regulerbart backup-system. Dette påfører enorme naturødeleggelser siden det blir nødvendig å videreføre eksisterende utvinningssoner for kull, gass og olje, samt utvide med ny arealkrevende energiproduksjon samt utvinning også utenfor EU for de mineralintensive fornybare teknologiene.

EU har ikke utviklet løsbarehetsanalyser for stor-skala fornybar energiproduksjon. Fornybarprosjektene ser derfor å komme ut av kontroll.

Med utgangspunkt i de utpekte arealene i Nasjonal ramme for vindkraft, som er på totalt 16 705 km². Hvor mye energi kan produseres hvis alle arealene definert av nasjonal ramme bygges ut til vindkraft? Vil det gjøre det fysisk mulig for Norge å oppfylle EUs fornybare mål?

La oss gjøre en beregning:

Hvis vi legger Miljødirektoratets tall på 30m²/TWh for vindkraftproduksjon til grunn vil arealene fra nasjonal ramme på totalt 16 705 km² tilsvare utbygging på 556 TWh vindkraft på land. Dette vil være mer enn 3 ganger Norges elektriske produksjon i dag. Dette er uregulerbar kraft som ikke vil være mulig å få avsetning i EUs Energiunion hvis alle andre EU-land også har høy vindkraft produksjon på samme tidspunkt. Væranalyser viser nemlig at vinden blåser stort sett på samme tidspunkt over hele EU/EØS området. Derfor vil bare en liten del av produsert vindkraft kunne sendes ut av landet.

EU foreslår da å konvertere overskudd vindkraft til grønt hydrogen eller grønn ammoniakk, så transportere kraften via rør eller skip, og så konvertere tilbake til regulerbar elektrisitet. Denne konverteringen til hydrogen eller ammoniakk vil gi et energitap fra 70 til 95% hvis kraften skal konverters tilbake til elektrisitet for sluttbrukeren. Hvis vi regner med et snitt energitap på 80% står vi stå igjen med 111 TWh regulerbar elektrisitet produsert fra hydrogen/ammoniakk.

En produksjon på 111 TWh vil utgjøre 2.3% av EUs elektriske kraftforbruk i 2030, og kanskje 1.5% i 2040. Produksjon av 111 TWh er derfor så lite at det ikke har noe stor betydning for EU. Det er forventet at EUs strømforbruk skal øke med 60% frem til 2030. Det gir et strømforbruk i 2030 på cirka 4 800 TWh.

Hva vil dette koste i kroner og ører? Regjeringen subsidiere med 23 milliarder kroner utbygging av havvind-prosjektet Sørlige Nordsjø II (SN II) som vil gi en strømproduksjon på 6–7 TWh av uregulerbar kraft. Det er ingen grunn til å tro at fremtidig fornybar produksjon blir billigere enn dette, selv på land siden mineral og materialkostnadene vil øke. Hvis vi tar dette inn i beregningen vil snittkostanden for utbygging av fornybar kraft koste 3.5 milliarder NOK per TWh. Dette gir en kostnad på 1 967 milliarder NOK i subsidier for å bygge arealene utpekt av nasjonal ramme og som vil gi 111 TWh utbygd kraft, og der kostnadene er svimlende 17.5 milliarder per TWh utbygd. Kostnader for konvertere fra elektrisk kraft til grønt hydrogen eller ammoniakk kommer i tillegg. Internasjonale investorselskaper vil eie konsesjonene og kost-nytte forholdet vil være ekstremt ugunstig. Kostnadene og naturødeleggelsene vil være ufattelig store. Storstilt utbygging av fornybar energi i form av vindkraft og hydrogen/ammoniakk er derfor verken i Norges eller EUs interesse.

FORNYBARDIREKTIVETS KRAV OM HASTEBEHANDLING OG KORTE TIDSRISTER

En rekke artikler i *Fornybardirektivet* stiller krav om hastebehandling av prosjektene med (urealistiske) og detaljerte regler om saksbehandlingsfrister, som ikke er i samsvar med og er langt knappere enn de gjeldende lovpålagte fristene ved planlegging etter Plan- og bygningsloven. Fristene Fornybardirektivet setter vil undergrave prosessen for planlegging etter Plan- og bygningsloven og står i sterk kontrast til det grundige systemet Norge har i dag for planlegging og konsesjonsprosesser for vindkraftverk på land.

Fornybardirektivet stiller krav til hastebehandling i alle ledd av prosessen. Fristene gir ikke mulighet for å utarbeide et underlag som er tilstrekkelig for å ta en opplyst beslutning om planen. I en ordinær plansaksbehandling etter Pbl. står det kommunen fritt (også utover i planprosessen) å stille krav til utbygger om å sende inn dokumenter som er nødvendige for å kunne vurdere virkningen av planforslaget (les redegjørelser, visualiseringer, rapporter, undersøkelser mm). Behov for ytterligere dokumentasjon kan for eksempel komme etter innspill fra høringer og en rekke offentlige myndigheter og instanser.

Å behandle store og ofte konfliktfylte planer og konsesjonsbehandling for fornybare krafteanlegg med så korte frister som ett år for områder som er forhåndsutpekt til fornybar energi (16a-1) (to år utenfor de forhåndsgodkjente områdene (16b-1) vil gå på bekostning av en rekke kvalitets- og sikkerhetshensyn som skal sikres gjennom planleggingen etter Pbl. og konsesjonsprosesser.

Spesielt krav om vurdering av om planen utløser behov for konsekvensutredning (etter fastsatte kriterier i *Forskrift om konsekvensutredning*), og fare for lav kvalitet på krav til risiko -og sårbarhetsanalyse. Det er et krav å vurdere alle planer iht.

Naturmangfoldsloven, som også kan gi behov for konkrete og *prosjektspesifikke* kartlegginger av verdifull natur og arts mangfold dersom dette mangler for området. Dersom det er konflikt med Nml. skal negative virkninger for naturmangfoldet kunne stoppe en plan for utbygging.

Medvirkning og høringer iht. Pbl. stiller krav til kvaliteten og lesbarheten til høringsdokumenter, som skal gjøre det mulig for berørte og offentlige myndigheter å sette seg inn i planen og forstå mulige konsekvenser av planen, for å kunne komme med relevante opplysninger og innspill. Selve høringen skal vare i minst 6 uker, i henhold til Pbl.

Frister for gjennomføring og vedtak i akselerasjonsområdene er for knappe til at planen kan gjennomføres på en måte som gir et tilstrekkelig belyst beslutningsunderlag – verken for relevante konsekvensvurderinger, høringsinnspill eller for politisk behandling og vedtak av planene. I artikkel 16-2 står det at ved søknad om fornybar kraftutbygging i akselerasjonsområder (på dansk «*fremskyndelse av vedvarende energi*») skal kommunen bare få 30 dager på å vurdere om søknaden er komplett. Utenfor forutbestemte områder skal fristen være på 45 dager. De korte fristene legger press på at kommunen aksepterer det underlaget som er sendt inn.

Tidsfrist for å godkjenne søknader som komplette innen 30 eller 45 dager (i og utenfor akselerasjonsområdene) vil påvirke kommunens egne prioriteringer og ressursbruk og setter til side den autonome rollen kommunen har som planmyndighet etter Pbl. Kommunens rolle er å sikre at planene har et tilstrekkelig beslutningsunderlag og det er derfor nødvendig å kunne be tiltakshaver om utredninger, rapporter og omarbeidelser gjennom hele prosessen.

Fornybardirektivet stiller krav om at dersom kommunen ikke rekker å behandle søknaden innen tidsfristen, jf. artikkel 16-2 og 16a-6, skal søknaden godkjennes automatisk. Dette legger et stort press på kommunen.

MILJØUTREDNING OG NATURMANGFOLDLOVEN NEDPRIORITERES

Fornybardirektivet legger opp til mange unntak og klausuler fra krav om miljøutredning som dessuten er forvirrende fordi de forholder seg til EUs regler knyttet til miljø, natur og arter, ikke *Naturmangfoldloven*, som gjelder for planlegging etter Pbl. i Norge. Det er derfor vanskelig å få full oversikt over hvilken virkning de klausulene *Fornybardirektivet* vil ha, men det er overveiende sannsynlig at det vil sette til side *Naturmangfoldloven**, som i dag gjelder for *all planlegging* etter Plan- og bygningsloven i Norge. Utbyggere kan bruke *Fornybardirektivet* til å legge juridisk og økonomisk press på kommunenes vurderinger og avveining av motstridende interesser og målkonflikter, på bekostning av hensyn til naturverdier og artsmangfold. Det ligger en del klausuler som inviterer til økonomisk kompensasjon som kan presse kommuner til å akseptere utbygging selv om det går ut over naturmangfoldet.

**Naturmangfoldloven* er en norsk [lov](#) som regulerer forvaltning av naturens mangfold. Den omfatter all natur, og gjelder for alle sektorer som forvalter [naturmangfold](#) eller tar beslutninger som har konsekvenser for dette mangfoldet. Bakgrunnen for loven er å styrke gjennomføringen av Norges internasjonale miljøforpliktelser i [Konvensjonen om biologisk mangfold](#), samt bidra til å oppfylle prinsippene i [Grunnlovens miljøparagraf \(§ 112\)](#). Miljøparagrafen skal blant annet sikre alle har rett til en natur hvor produksjonsevnen og mangfoldet bevares og gir også et vern for kommende generasjoner ved at [naturressursene](#) skal forvaltes på en [allsidig og langsiktig måte](#).

Artiklene 16a3, 16a-4, 5 og 6, 16c-6 er i prinsippet i konflikt med *Naturmangfoldloven* og *Forskrift om konsekvensutredning* og planlegging og saksbehandling etter Pbl.

- Konsekvensutredninger for naturverdier i konkrete planer vil med Fornybardirektivet bli erstattet av overfladiske *screening-prosesser*, i store områder som kan ha mangelfull kartlegging og data om artsmangfold.
- Vurdering av konsekvens for miljø kan tas på bakgrunn av sannsynlighetsvurderinger, ikke konkret kartlegging og dokumentasjon.
- Det åpnes for økonomisk kompensasjon dersom prosjekter påvirker artsmangfoldet negativt.
- Hvis myndighetene ikke klarer å svare innen tidsfristen, skal søknaden godkjennes automatisk!

- Artikkel 16a-3 åpner for at søknader om fornybar energi i forhåndsutpekte områder for fornybar energi kan slippe unna kravet om miljøkonsekvensutredning - under gitte forutsetninger som er vanskelig å få oversikt over fordi artikkelen henviser til andre artikler og EU-direktiv.

OVERSIKT OVER OMTALTE ARTIKLER I FORNYBARDIREKTIVET

Artikkel 16f definerer fornybar kraftprosjekter som vesentlig samfunnsinteresse.

«**Senest den 21. februar 2024 og indtil der er opnået klimaneutralitet**, sikrer medlemsstaterne i forbindelse med tilladelsesproceduren, at planlægning, opførelse og drift af anlæg til vedvarende energi, sådanne anlægs tilslutning til nettet, selve det tilknyttede net og lagringsaktiver formodes at være af **vesentlig samfundsmæssig interesse** og tjene den offentlige sundhed og sikkerhed i forbindelse med afvejningen af retlige interesser i de individuelle tilfælde med henblik på artikel 6, stk. 4, og artikel 16, stk. 1, litra c), i direktiv 92/43/EØF, artikel 4, stk. 7, i direktiv 2000/60/EF og artikel 9, stk. 1, litra a), i direktiv 2009/147/EF. Medlemsstaterne kan under behørigt begrundede og særlige omstændigheder begrænse anvendelsen af nærværende artikel til visse dele af deres område og til visse typer teknologi eller til projekter med bestemte tekniske karakteristika i overensstemmelse med de prioriteter, der er fastsat i deres integrerede nationale energi- og klimaplaner forelagt i henhold til artikel 3 og 14 i forordning (EU) 2018/1999. Medlemsstaterne underretter Kommissionen om sådanne begrænsninger sammen med grundene hertil.»

Artikkel 3-1 stiller krav om at medlemslandene i EU og ev. EØS/Norge skal bidra til at EU oppnår sin målsetning for andel fornybar kraft på 45% innen 2030.

«1. Medlemsstaterne sikrer i fællesskab, at andelen af energi fra vedvarende energikilder senest i 2030 udgør mindst 42,5 % af Unionens endelige bruttoenergiforbrug. **Medlemsstaterne bestræber sig i fællesskab på at øge andelen af energi fra vedvarende energikilder til 45 % af Unionens endelige bruttoenergiforbrug i 2030.**»

Artikkel 15b og 15c handler om akselerasjonsområder for utbygging av fornybar energi

Artikkel 15b

«1. **Senest den 21. maj 2025** foretager medlemsstaterne en koordineret kortlægning med henblik på udbredelse af vedvarende energi på deres område for at fastlægge det indenlandske potentiale og det tilgængelige landområde, undergrundsområde, hav[1]eller indlandsvandområde, alt efter hvad der er nødvendigt for installation af anlæg til vedvarende energi, og den tilhørende infrastruktur, såsom net- og lagerfaciliteter, herunder termisk lagring, som kræves for som minimum at opfylde deres nationale bidrag hen imod Unionens overordnede mål for vedvarende energi i 2030 fastsat i nærværende direktivs artikel 3, stk. 1.»

Artikkel 15c

«1. **Senest den 21. februar 2026** sikrer medlemsstaterne, at de kompetente myndigheder vedtager en eller flere planer, hvori der som en undergruppe af de i artikel 15b, stk. 1, omhandlede områder udpeges områder til fremskyndelse af vedvarende energi for en eller flere typer vedvarende energikilder. Medlemsstaterne kan udelukke biomassefyrringsanlæg og vandkraftværker.»

Hver stat skal altså utpeke områder for udbygning af fornybar energi. Dette minder om Norges vassdrags- og energidirektorats (NVE) nasjonale ramme for vindkraftutbygning, som fremprovoserte et folkeopprør i 2019. Det EU foreslår, er imidlertid mye mer omfattende. Selv om fokuset trolig vil bli på sol- og vindkraft, risikerer vi en ny storstilt utbygning av vannkraft, på bekostning av vernede vassdrag. Vannkraft har så høy verdi at mange vil presse knallhardt på for å bygge ut mer. Med et vedtatt fornybardirektiv i hende, vil det kunne bli mulig.

Artikler som stiller krav om hastebehandling av fornybar prosjekter:

Artikkel 16-1 betyr at både NVEs konsesjonsbehandling og den kommunale saksbehandlingen er medregnet i tidsfristene.

«2. Tilladelsesproceduren omfatter **alle relevante administrative tilladelser** til at opføre, foretage repowering af og drive anlæg til vedvarende energi, herunder dem, der kombinerer forskellige vedvarende energikilder, varmepumper og samplaceret energilagring, herunder el- og varmeanlæg, såvel som de aktiver, der er nødvendige for sådanne anlægs, sådanne varmepumpers og sådan lagrings tilslutning til nettet og for at integrere vedvarende energi i varmeog kølenet, herunder tilladelser til nettilslutning og miljøvurderinger, hvis disse er påkrævet. **Tilladelsesproceduren omfatter alle administrative stadier, lige fra anerkendelsen af fuldstændigheden af ansøgningen om tilladelse i overensstemmelse med stk. 2 til den eller de relevante kompetente myndigheders meddelelse af den endelige afgørelse om tilladelsesprocedures resultat.**»

Artikkel 16-2:

«2. **Senest 30 dage** efter modtagelsen af en ansøgning vedrørende anlæg til vedvarende energi beliggende i områder til **fremskyndelse af vedvarende energi** og **senest 45 dage** efter modtagelsen af en ansøgningen om tilladelse vedrørende anlæg beliggende **uden for fremskyndelsesområder** skal den kompetente myndighed anerkende ansøgningens fuldstændighed eller, hvis ansøgeren ikke har fremsendt alle de oplysninger, der er nødvendige for at behandle ansøgningen, anmode ansøgeren om at indgive en fyldestgørende ansøgning uden unødigt ophold. Datoen for den kompetente myndigheds anerkendelse af ansøgningens fuldstændighed gælder som tilladelsesprocedures startdato.»

Artikkel 16-6:

«6. Medlemsstaterne sikrer, at administrative klager og søgsmål i forbindelse med et projekt til udvikling af anlæg til vedvarende energi, anlæggets tilslutning til nettet og

de aktiver, der er nødvendige for udviklingen af de energiinfrastrukturnet, som er nødvendige for at integrere energi fra vedvarende energikilder i energisystemet, herunder **klager og søgsmål, der vedrører miljøaspekter, underkastes den hurtigste administrative og retslige procedure, der findes på det relevante nationale, regionale og lokale plan.»**

Artikel 16a-1:

«1. Medlemsstaterne sikrer, at den tilladelsesprocedure, der er omhandlet i artikel 16, stk. 1, **ikke overstiger 12 måneder** for projekter for vedvarende energi i områder til fremskyndelse af vedvarende energi. For projekter om vedvarende offshoreenergi må tilladelsesproceduren ikke må overstige to år. Hvis det er behørigt begrundet i ekstraordinære omstændigheder, kan medlemsstaterne forlænge disse perioder med op til seks måneder. Medlemsstaterne oplyser udvikleren af projektet klart om de ekstraordinære omstændigheder, der begrundet en sådan forlængelse.»

Artikel 16b-1:

«1. Medlemsstaterne sikrer, at den tilladelsesprocedure, der er omhandlet i artikel 16, stk. 1, **ikke overstiger to år for projekter for vedvarende energi uden for områder til fremskyndelse af vedvarende energi.** I tilfælde af projekter om vedvarende offshoreenergi må tilladelsesproceduren dog ikke overstige tre år. Hvis det er behørigt begrundet i ekstraordinære omstændigheder, herunder hvis de kræver forlængede perioder, der er nødvendige med henblik på vurderinger i henhold til gældende EU[1]miljølovgivning, kan medlemsstaterne forlænge begge disse perioder med op til seks måneder.»

Artikler som gir unntak fra krav til miljøkonsekvensutredninger og som kan bryte med Naturmangfoldloven og Forskrift for konsekvensutredning

Artikel 16a-3:

«3. Uden at det berører nærværende artikels stk. 4 og 5, og uanset artikel 4, stk. 2, i og punkt 3, litra a), b), d), h) og i), og punkt 6, litra c), alene eller sammenholdt med punkt 13, litra a), i bilag II til direktiv 2011/92/EU, er, med hensyn til projekter vedrørende vedvarende energi, nye ansøgninger om anlæg til vedvarende energi, herunder anlæg, der kombinerer forskellige typer energi for vedvarende energi og repowering af kraftværker til vedvarende energi, i udpegede områder til fremskyndelse af vedvarende energi for den relevante teknologi, samplaceret energilagring såvel som sådanne anlægs og sådan lagrings tilslutning til nettet, **undtaget fra kravet om at foretage en særlig miljøkonsekvensvurdering i henhold til artikel 2, stk. 1, i direktiv 2011/92/EU, forudsat at disse projekter overholder nærværende direktivs artikel 15c, stk. 1, litra b).**»

Artikel 16a-4, 5 og 6:

«4. De kompetente myndigheder gennemfører en **screeningproces** af de ansøgninger, der er omhandlet i nærværende artikels stk. 3. Formålet med screeningen er at fastslå, **om der er stor sandsynlighed for**, at projekterne for vedvarende energi i betragtning af de berørte geografiske områders miljøfølsomhed vil give anledning til væsentlige uforudsete skadelige virkninger, som ikke er blevet påpeget i forbindelse med den miljøvurdering af planen eller planerne om udpegning af områder til fremskyndelse af vedvarende energi [...]

1. Efter screeningprocessen godkendes de i nærværende artikels stk. 3 omhandlede ansøgninger ud fra et miljømæssigt perspektiv, uden at der kræves en udtrykkelig afgørelse fra den kompetente myndighed, medmindre den kompetente myndighed træffer en behørigt begrundet administrativ afgørelse, der angiver behørigt grunde baseret på klar dokumentation om, at der er stor sandsynlighed for, at et givet projekt i betragtning af det berørte geografiske områdes miljøfølsomhed vil få betydelige uforudsete skadelige virkninger, som ikke kan afbødes med de foranstaltninger, der er angivet i planen eller planerne om udpegning af områder til fremskyndelse af vedvarende energi, eller som udvikleren af projektet har foreslået.»
2. I tilladelsesproceduren for de ansøgninger, der er omhandlet i stk. 1 og 2, sikrer medlemsstaterne, at **manglende svar fra de relevante kompetente myndigheder inden for den fastsatte frist medfører, at de specifikke mellemliggende administrative skridt skal betragtes som godkendt**, medmindre det pågældende projekt for vedvarende energi er omfattet af krav om en miljøkonsekvensvurdering i henhold til stk. 5, eller hvis princippet om administrativ stiltiende godkendelse ikke findes i den pågældende medlemsstats nationale retssystem. Nærværende stykke finder ikke anvendelse på endelige afgørelser om resultatet af tilladelsesproceduren, som skal være udtrykkelige. Alle afgørelser gøres offentligt tilgængelige.

Artikel 16c-4:

1. Hvis **screeningprocessen viser, at der er stor sandsynlighed for**, at et projekt vil give anledning til de væsentlige uforudsete skadelige virkninger som omhandlet i stk. 3, sikrer den kompetente myndighed på grundlag af eksisterende data, at der anvendes passende og forholdsmæssige afbødende foranstaltninger for at imødegå disse virkninger. Hvis det ikke er muligt at anvende sådanne afbødende foranstaltninger, sikrer den kompetente myndighed, at operatøren træffer passende kompensationsforanstaltninger for at imødegå disse virkninger, hvilket, hvis der ikke findes andre forholdsmæssige kompensationsforanstaltninger, **kan tage form af en økonomisk kompensation for artsbeskyttelsesprogrammer for at sikre eller forbedre de berørte arters bevaringsstatus.**

Artikel 16c-5:

«Sådanne projekter for vedvarende energi skal underkastes en miljøkonsekvensvurdering ... Hvis medlemsstaterne undtager vind- og solcelleprojekter fra de pågældende vurderinger, skal operatøren vedtage forholdsmæssige afbødende foranstaltninger eller, hvis sådanne afbødende foranstaltninger ikke er tilgængelige, kompensationsforanstaltninger, som kan tage form af økonomisk kompensation, hvis

*der ikke findes andre forholdsmæssige kompensationsforanstaltninger, for at imødegå skadelige virkninger. **Hvis disse skadelige virkninger påvirker artsbeskyttelsen, betaler operatøren en økonomisk kompensation for artsbeskyttelsesprogrammer, så længe anlægget på grundlag af vedvarende energi er i drift, for at sikre eller forbedre de berørte arters bevarelsesstatus.»***

Oslo 19.04.24

For Oslo Nei til EU

Ole Kristian Setnes

Siri Nicolaisen